

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

УДК 94:784.6(477)“19”

*Кушнарєва Марія Борисівна,
кандидат філософських наук,
доцент Міжнародного науково-технічного університету
імені академіка Юрія Бугая
mkusznariova@yahoo.com*

УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ТА УКРАЇНСЬКА ПОПУЛЯРНА ПІСНЯ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ ст.: ПОПИТ І ПРОПОЗИЦІЯ

Метою дослідження аналіз ступеня реалізованості культурної потреби українського суспільства у вітчизняній популярній пісні у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття, вияв особливостей перебігу цього процесу та виокремлення причин становища, що складалося упродовж цього періоду. **Методологія** полягає у застосуванні аналітичного (з акцентом на індуктивній варіації), аксіоматичного, елементарно-теоретичного методів, що використовуються у комбінації з історичним (хронологічним) методом дослідження. **Наукова новизна** полягає у систематизації матеріалу, пов'язаного з історією української популярної пісні у другій половині ХХ – початку ХХІ ст., відстеженні динаміки реалізації культурної потреби суспільства у популярній пісні, що є підставою для поглиблення знань про популярну культуру та усвідомлення її значення для майбутнього нашої держави. **Висновки.** Наприкінці 80-х – у 90-х рр. ХХ століття Україна втратила контроль над виробництвом власного популярного культурного продукту та його поширенням. З огляду на ступінь вкоріненості пісенної творчості в свідомості українців, для майбутнього держави домінування чи переважання в середовищі української аудиторії неукраїнської пісні є вкрай небезпечним. Потреба у піснях, які були би популярними і які могли би виконувати згадану об'єднувальну функцію, тобто, які би надавалися до аматорського виконання, є надзвичайно гострою. Цю потребу можна задовольнити, насамперед, через усвідомлення та подальшу імплементацію на державному рівні статусу пісенної галузі як вкрай важливої для підтримання та розбудови української ідентичності, відтак, такої, що потребує постійної уваги. Спільні зусилля культурологів, митців (поетів, композиторів, музикантів), керівників галузі культури, освітян з відродження української популярної пісні сприятимуть консолідації нашого суспільства та нашої держави.

Ключові слова: українська популярна культура, українська популярна пісня, культурні потреби, культурні практики, національна ідентичність.

Кушнарєва Марія Борисівна, кандидат філософських наук, доцент Міжнародного науково-технічного університету імені академіка Юрія Бугая

Украинское общество и украинская популярная песня второй половины ХХ – начала ХХІ ст.: спрос и предложение

Задачей исследования является анализ степени реализованности культурной потребности украинского общества в отечественной популярной песне во второй половине ХХ – начале ХХІ века, выявление особенности этого процесса и выделение причин положения, характерного для этого периода. **Методология** заключается в применении аналитического (с акцентом на индуктивной вариации), аксиоматического, элементарно-

теоретического методов, используемых в сочетании с историческим (хронологическим) методом исследования. **Научная новизна** заключается в систематизации материала, связанного с историей украинской популярной песни во второй половине XX – начале XXI в., отслеживании динамики реализации культурной потребности общества в популярной песне, что является основанием для углубления знаний о популярной культуре и осознания ее значения для будущего нашего государства. **Выводы.** В конце 80-х – 90-х гг. XX века Украина утратили контроль над производством собственного популярного культурного продукта и его распространением. Учитывая степень укорененности песенного творчества в сознании украинцев, для будущего государства доминирование или подавляющее преобладание в среде украинской аудитории неукраинской песни крайне опасно. Потребность в песнях, которые были бы популярными и которые могли бы выполнять упомянутую объединительную функцию, то есть, которые бы подходили для любительского исполнения, является чрезвычайно острой. Эту потребность можно удовлетворить, в первую очередь, через осознание и дальнейшую имплементацию на государственном уровне статуса песенной отрасли как крайне важной для поддержания и развития украинской идентичности и поэтому такой, что требует постоянного внимания. Совместные усилия культурологов, композиторов, поэтов, музыкантов, руководителей культурной сферы, педагогов по возрождению украинской популярной песни будут способствовать консолидации нашего общества и нашего государства.

Ключевые слова: украинская популярная культура, украинская популярная песня, культурные потребности, культурные практики, национальная идентичность.

Kushnareva Maria, PhD in Philosophy, Associate professor of Academician Yuriy Bugay International Scientific and Technical University

Ukrainian society and ukrainian popular song in the late half of the XX – beginning of the XXI centuries: supply and demand

Purpose of Article. The aim of the research is to analyse the degree of realization of cultural needs of Ukrainian society in national popular song in the second half of XX - beginning of XXI century and to reveal the features of this process, to identify the causes of the situation, typical of this period. **Methodology.** The methodological approach means the using of analytical (with an emphasis on inductive variation), axiomatic, elementary and theoretical methods which are used in conjunction with historical (chronological) study. **Novelty of the research** is in the systematization of the material, related to the history of Ukrainian popular song in the second half of the XX - beginning of the XXI century. The dynamics of the implementation of the cultural needs of society in a popular song, which could be the basis for the deepening of knowledge about popular culture and awareness of its importance for the future of our state, are traced. **Conclusions.** In the late 1980's - 1990's Ukraine lost its control over the production of its own popular cultural product and its distribution. Provided to the role of singing in Ukrainians' consciousness, the dominance of the non-Ukrainian songs is potentially extremely dangerous for the future of state the Ukrainian audience. The need for songs, that can be popular and are able to unite people is extremely acute. This need can be put in practice primarily through the realization and further implementation at the national level the popular song status as very important for the maintenance and development of Ukrainian identity. The common efforts of cultural researchers, composers, poets, musicians, managers of cultural sphere, teachers on the revival of Ukrainian popular songs will contribute to the consolidation of our society and our state.

Keywords: Ukrainian popular culture, Ukrainian popular song, cultural needs, cultural practices, national identity.

Близько вісімдесяти років тому світова культурологічна думка запропонувала і почала досліджувати концепт «популярна культура». Паралельно з дослідженням тривають спроби з'ясування того, що саме слід розуміти під цим

базовим поняттям. Кількість визначень майже дорівнює кількості дослідників, але вважати, що процес наближається до закінчення все одно не можна. Тому, власне, спостерігаємо відчутну плутанину, яка, попри те, що вона є цікавою і навіть повчальною, ускладнює завдання як типологізації, так і дефініювання певних культурних явищ. З найвідоміших визначень популярної культури найадекватнішим видається варіант американського дослідника Тіма Делані: «Популярну культуру можна визначити як продукти та форми вираження та ідентичності, які часто або широко приймаються, подобаються та схвалюються і які є ознакою певного суспільства в даний період» [6]. Стрижневими у цьому визначенні є три позиції: належність до популярної культури продуктів та форм вираження, побутування цих продуктів та форм всередині широкої, пропорційно до загальної кількості членів суспільства, аудиторії, та часова і просторова обмеженість побутування цих продуктів та форм у цій широкій аудиторії. Це дозволяє розглядати пісню саме як частину популярної культури, відповідно, українську пісню ХХ-ХХІ ст. – як частину української популярної культури цього періоду.

Виходячи з цього, на явище популярної пісні можна екстраполювати зауваження згаданого вище Делані про те, що «популярна культура дозволяє великим гетерогенним масам людей ідентифікувати себе колективно. Вона виконує інклюзуючу роль у суспільстві» [6].

Актуальність теми дослідження. Популярна пісня є винятково важливим чинником і показником як ідентифікації, так і інклюзивності. На жаль, очевидно, що саме цього бракує зараз українському суспільству. Саме відсутність колективної національної ідентифікації та низький ступінь інклюзивності українського суспільства вже призвели до драматичних (з точки зору долі країни) наслідків і зараз слід докласти всіх можливих зусиль, аби ці наслідки не стали фатальними. Відповідно, слід звернути особливу увагу саме на пісню як впливовий об'єднуючий чинник.

Пісня є одним з найпоширеніших і найуживаніших жанрів популярної культури, отже, дослідження особливостей української пісні саме як прояву популярної культури набуває великого значення.

Метою дослідження є аналіз ступеню реалізованості культурної потреби українського суспільства у вітчизняній популярній пісні у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття, виявлення динаміки цього процесу та виокремлення причин становища, що складалося упродовж цього періоду.

Українській пісні присвячена величезна кількість досліджень, але здебільшого їх автори розглядають пісню як елемент фольклору або як жанр музичного мистецтва. Досліджень сучасної української пісні в контексті популярної культури, саме досліджень, а не публіцистичних есе, більшість яких нагадує памфлети або плачі з приводу «втрати автентичності», «бездуховності», тощо, вкрай мало. Серед найпомітніших досліджень української популярної культури слід зазначити розвідки О. Гриценка, С. Філоненко, Л. Півневої, В. Солодовника, а безпосередньо українська пісня як прояв популярної культури стала об'єктом уваги О. Різника, Ю. Каганова, С. Телешман, З. Зайцевої.

Наукова новизна полягає у систематизації матеріалу, пов'язаного з історією української популярної пісні у другій половині ХХ – початку ХХІ ст., відстеженні динаміки реалізації культурної потреби суспільства у популярній пісні, що є підставою для поглиблення знань про популярну культуру та усвідомлення її значення для майбутнього нашої держави.

Викладення основного матеріалу. Музика упродовж усієї історії людства була органічною частиною способу життя – від примітивних музичних інструментів до найскладніших, від одноголосної народної пісні до симфонічних творів, від акомпанементу для танців до супроводу релігійних відправ. Музика вийшла на авансцену не тільки культурного, а навіть політичного розвитку вперше у другій половині ХІХ століття, коли формування національних варіантів оперного мистецтва супроводжувало (і підтверджувало) розквіт національних держав (Дж. Верді в Італії, Ж. Бізе у Франції, Р. Вагнер у Німеччині, композитори «Могутньої кучки» в Росії) або національних рухів (Б. Сметана, С. Мюшко). Вдруге музика привернула до себе загальну увагу наприкінці 50-х – на початку 60-х рр. ХХ ст., коли «стало очевидним, що з-поміж різних видів мистецької діяльності музика стає провідною. Вона, масова і популярна, прагне бути для нових поколінь літературою, театром, філософією й навіть більше, ніж мистецтвом. Вона тяжіє до того, щоб бути способом життя, комунікації та дії» [1]. В Європі та США це виявилось у поширенні рок-музики та похідних напрямів, тісно пов'язаної з нею культурою хіппі, тощо.

У Радянському Союзі зазначений період – це «відлига», яка в музиці, зокрема, в пісенному жанрі викликала «зворотній, компенсаторний ефект – прагнення до загального «оліриччя», внаслідок чого жанровий маятник пісенності хитнувся від маршів до вальсів та романсів, пізніше радянська лірична пісня почала насичуватися шансоново-джазовою ритмікою та гармонією, освоюючи сферу поп-музичної виразності» [4, 532] (тобто «західні» твіст і шейк), українська пісня цього періоду, навпаки, мало не демонстративно використовувала народну традицію у побудові мелодій та образність, укорінену в українському фольклорі, в текстах.

О. Різник вважає 1958-1969 роки в Україні «пісенним ренесансом» [4, 532], беручи за початок періоду дату появи «Пісні про рушник» (П. Майборода–А. Малишко), відповідно, за закінчення – «Червону руту» В. Івасюка. З цим важко не погодитися, слід хіба що лише трохи розсунути хронологічні рамки: початок – у 1956 році зі створення «Київського вальсу» (П. Майборода – А. Малишко), а закінчення – у 1970 («Водограй» В. Івасюка). За ці 14 років було створено справді майже всі відомі на цей час україномовні пісні, які можна вважати «хітами» або навіть «культовими», або простіше, які є популярними до сьогодні. Крім згаданих, це, зокрема:

1959 – «Марічка» (С. Сабадаш–М. Ткач, хоча пісня була написана у 1954 році, але всеукраїнську популярність отримала саме у 1959);

1960 – «Чорнобривці» (В. Верменич–М. Сингаївський);

1962 – «Як тебе не любити, Києве мій!» (І. Шамо–Д. Луценко);

1964 – «Два кольори» (О. Білаш–Д. Павличко);

«Очі волошкові» (С. Сабадаш–А. Драгомирецький);

1965 – «Черемшина» (В. Михайлюк–М. Юрійчук);

1969 – «Чарівна скрипка» (більш відома як «Сіла птаха» (І. Поклад–Ю. Рибчинський).

Зазначені пісні – якісь – більше, якісь – менше, – знають і продовжують співати зараз. Причин такої тривалої популярності кілька. Насамперед, те, що їх можна розглядати як приклад прояву фольклоризму, тобто напряду, що передбачав «орієнтацію композитора на стилістику і дух народної творчості. Водночас у радянському музикознавстві було запроваджено термін «нова фольклорна хвиля». Термін набув політичного забарвлення і став означати звернення радянських композиторів до джерел рідного національного мистецтва» [2, 161]. Стосовно конкретних прикладів фольклоризм проявився в орієнтації на фольклорні зразки у побудові мелодії, а у створенні текстів – на вкорінену у фольклорі літературну традицію, баладний характер, використання характерних для міфологічної свідомості архетипальних образів (річка, вода, дерево, квітка, тощо), проявів опозиційного мислення (червоне–чорне, любов–журба, тощо) та анімізму («мов до шлюбу вбралася калина», «річка сміється», тощо). Також важливими чинниками є використання елементів кіномови під час створення текстів [5, 405]. На особливу увагу заслуговує повна відсутність у текстах згаданих пісень займенників «ми», «наш», характерних для текстів радянських патріотичних пісень. Хоча влучне зауваження Ю. Каганова стосується авторської пісні, ми можемо екстраполювати його і на українську популярну пісню 60-х років: «Якщо герой радянської пісні – не одинак, а колективне радянське «МИ», в якому «розчинені і забуті всі окремі «Я», то в авторській пісні замість «МИ» гучномовців і всенародних хорів ми зустрічаємо інтимне «ТИ», «Я» [2, 162]. Зрештою, перший рядок «Червоної рути» – саме «*Ти* признайся мені...»

У 70-ті роки українська пісня стала заручником власної слави: «Черемшину» та «Червону руту» співав весь Радянський Союз, популярність їхня перевищувала межі очікуваного та дозволеного, а це за умов зміни суспільно-політичної атмосфери в державі йшло в розріз з генеральною лінією партії та уряду. За влучним зауваженням З. Зайцевої, «національно забарвлена популярна музика в умовах радянського тоталітарного режиму мимоволі набувала статусу опозиційного явища» [1], а з «опозиційними явищами» радянська влада боротися вміла. З іншого боку, змінилися часи, у 70-ті роки радянська популярна музика, хоч і дуже поволі, «в межах дозволеного», набуває нових рис: популярними стають інший характер інструментального супроводу (посилення ролі ударних та електроінструментів) та певні ритмічні фігури (вальсова ритміка поступово втрачає популярність на користь «рокоподібної»), змінюються вимоги до вокальних даних виконавців (оперні голоси, які, власне, й виконували згадані вище пісні (Ю. Гуляєв, Д. Гнатюк, А. Мокренко) стають на естраді неактуальними) тощо. І хоча 70-ті роки були часом появи цікавих і достатньо відомих пісень сучасних авторів («Верба» (1972, Е. Ханок–Ю. Рибчинський), причому виконував її українською мовою ансамбль «Самоцветы»; «Сонячний дощ» (1976, О. Екімян–Ю. Рибчинський), «Мій рідний край» (1979, М. Мозговий), «Стожари» (1979, П. Дворський–В. Кудрявцев), тощо), але рівня популярності хітів 60-х років вони все одно не досягали.

1980-ті роки стали часом занепаду української пісні. Композитори і поети продовжували творити, але результати їхньої творчості не виходили за межі України та навіть тут не мали помітної популярності. Причин цього явища кілька. Одна з них – «вимивання» з України талантів на користь «Москви» (сказати «Росії» – неправильно, так само як і «СРСР»). «Москва» гарантувала більшу аудиторію, відтак, більшу популярність та більші гроші. Ще одна причина – архаїчний, як вже на ті часи, характер української естрадної пісні: ті самі «ліричність» і «мелодійність», які були запорукою популярності української пісні в 60-ті роки, в контексті нових згаданих вище тенденцій популярної музики, які згодом стали домінуючими, були просто нецікавими.

Лакуна тривала майже десятиліття, аж до 1989 року, коли в Чернівцях відбувся перший фестиваль «Червона рута». Він став подією, насамперед, через дух відродження та сподівань на краще, який панував на ньому, через відкриття українською аудиторією низки оригінальних митців (В. Жданкін, Т. Чубай, «ВВ», «Брати Гадюкіни», тощо) та через появу кількох пісень, що набули навіть дещо неочікуваної популярності. Серед них на особливу увагу заслуговує «Піду, втоплюся у річці глибокій» (А. Миколайчук) та, меншою мірою, його ж «Підпільник Кіндрат». Цей фестиваль дав старт яскраво вираженому постмодерному забарвленню пізнішої української пісні, для якої є характерними всі ознаки цього напрямку.

Також у 1989 році був створений єдиний «нині діючий» хіт – «Вона» (К. Москалець), хоча всеукраїнську популярність він отримав тільки у 1995 році після виходу альбому «Най буде все як є...» групи «Плач Єремії» на чолі з Тарасом Чубаєм. Ця пісня з усіма ознаками класичної рок-балади є єдиною українською піснею з «пост-Червоно-рутівських», яку зараз, через чверть століття після її створення, знає і співає вся українська молодь.

Цей перелік був би неповним, якби не один дуже цікавий, несподіваний та повчальний приклад. У 2010 році дитячий хор «Зернятко» виконав пісню «Черепаша-аха-аха» Ганни Чубач. Свідченням популярності пісеньки є майже 6 мільйонів переглядів на сьогодні на YouTube, що, зважаючи на потенційну кількість україномовних відвідувачів, є просто неймовірним, та численні захоплені відгуки дітей і, що цікаво, батьків. Засмучує той факт, що поки що це єдиний приклад оригінальної української пострадянської дитячої пісні, яка здобула справжню популярність і, до того, є придатною для виконання у дитячих виховних та освітніх закладах тощо. Враховуючи відсутність українського дитячого репертуару, оскільки потреба у музичному супроводі дитячих свят існує та існуватиме, оскільки музичні заняття у дитячих садках та уроки музики у школі ще не скасували, постільки українські діти, а також, відповідно, їхні батьки та інші родичі продовжують слухати «В траве сидел кузнечик», «От улыбки хмурый день светлей» та інші шедеври радянського пісенного мистецтва, в яких нічого поганого, безумовно, немає, але вони аж ніяк не сприяють утвердженню у свідомості молодого покоління необхідності руху у майбутнє.

Всі згадані вище пісні об'єднує те, що вони легко надаються до аматорського виконання, іншими словами, людина або кілька людей, які не мають

спеціальної музичної освіти, можуть виконати їх без попередньої підготовки. Така активна форма реалізації культурної практики, пов'язаної з музикою, безумовно, є найбажанішою, оскільки вона, передбачаючи свідоме ставлення до власної культурної діяльності на всіх її етапах, уможливорює демонстрацію людиною власних здібностей і талантів, переводячи її у такий спосіб на вищий щабель естетичного розвитку. Важливою особливістю цієї активної форми є те, що завдяки її застосуванню пісня стає частиною власного «Я», оскільки вона стає частиною повсякденного, буденного життя людини, коли пісня виконується не тільки під час святкового чи несвяткового застілля з друзями чи рідними, а також (і насамперед) «для себе» – або щоб досягти консонансу з власним емоційним станом, або просто супроводжуючи якісь більш-менш механічні дії.

На підставі викладеного вище можна зробити невтішний висновок про те, що, на жаль, українська аудиторія за останні двадцять років майже не отримала нових українських пісень, які допомогли би реалізувати цю культурну потребу. Відповідно, цю потребу реалізують або за допомогою безпрограшного варіанту народних пісень, або – хітів 1960-х, які все-таки, з часом поступово здають позиції, або за допомогою інших, неукраїнських пісень.

Але є ще пасивна форма, яка полягає у прослуховуванні музичних творів, зокрема, пісень. Останні півтора десятиліття позначені появою помітної кількості українських пісень, які свого часу набували дуже великої популярності. Серед них треба згадати «Дикі танці» у виконанні Руслани Лижичко, «Одна калина» (Р. Квінта–В. Куровський) у виконанні Софії Ротару та творчі доробки груп «ВВ» та «Океан Ельзи». Їхній незаперечний слухацький та комерційний успіх, безумовно, є позитивною рисою, що характеризує сучасний стан української популярної культури, до того ж, творчість згаданих виконавців є потужним засобом промоції української культури за кордоном, але зазначені приклади з певних причин (складність мелодичної лінії, зависокий темп, недостатня зрозумілість і чіткість текстів, відсутність приспіву, що легко запам'ятовується (у випадку композицій «Океану Ельзи» такий приспів часто-густо зводиться до одного рядка, який зазвичай знають справді всі («Відпусти», «Я не здамся без бою», «А за вікном майже весна», «Вставай»), але це все-таки лише одна фраза чи навіть слово), надто великий вплив індивідуальної манери виконавця) не є придатними до невимушеного аматорського виконання.

З огляду на викладене, природним виглядає рейтинг улюблених українцями пісень, укладений соціологічною групою «Рейтинг» на підставі опитування 2000 респондентів віком більше 18 років, які проживають у всіх регіонах України. Респонденти, чверть з яких не змогла визначитися з улюбленою піснею, назвали 800 пісень, з яких дослідниками було виділено 30 таких, що їх згадували найчастіше. Відповідно, найулюбленішою піснею українців стала «Червона рута» (питома вага у топ-30 складає 14,3%). До першої десятки також увійшли: «Чорнобривці» (5%), «Одна калина» (4,3%), «Несе Галя воду» (4,1%), «Ой, смереко» (3,9%), «Миллион алых роз», «Хуторянка», «Пісня про рушник» та «Катюша» (по 3,6%), «Айсберг», «День Победы» (по 3,3%), «О Боже, какой

мужчина!» (3,2%), «Черемшина» та «Ой, на горі два дубки» (по 3%) [3]. Крім ще одного доказу на користь феноменального таланту Володимира Івасюка, рейтинг демонструє переконливу перемогу радянської естради, адже серед усіх згаданих 14 пісень тільки дві – «Одна калина» та «О, Боже, какой мужчина!» (створені відповідно у 2003 та 2013 рр.) належать до пострадянського періоду і в Україні і в Росії, та ностальгійних, пасеїстських настроїв. Утім, аналізуючи дані рейтингу, слід звертати увагу на те, що опитування проводилося наприкінці вересня – на початку жовтня 2013 року, тобто більш ніж два роки тому, а з огляду на радикальні зміни, що відбулися за цей час у політичному та суспільному житті нашої держави, ймовірно, результати подібного опитування, якби його провели зараз, виглядали би інакше.

З іншого боку, події останніх двох-трьох років є, до певної міри, опосередкованим наслідком цього рейтингу, в якому з 14 пісень 10 належать до радянської доби, «найстаршій» пісні – «Катюша» – взагалі майже 80 років (пісня вперше прозвучала у 1938 р.), тільки 8 (а це менше 60%) є україномовними, з яких дві – народні та лише одна (вже згадана вище «Одна калина») створена у добу незалежності. На жаль, незалежна Україна майже нічого не змогла протиставити ностальгійним настроям, які йдуть пліч-о-пліч з ідеалізацією радянського минулого носіями побутової свідомості, яка, у свою чергу, змушує згадувати доленосне «Навіки разом!». Згаданий рейтинг є доказом на користь того, що «в умовах незалежної України спостерігається роздвоєння, нашарування та симбіоз радянських культурних традицій, в т.ч. у музичній сфері, з новітніми світовими тенденціями, національною пісенною творчістю. Природній нормальності процесу спадкоємності і взаємопроникнення культур заважають ностальгійні прагнення частини населення за радянським минулим. Забуваючи про маніпулятивний характер радянської культури, населення стає зручним об'єктом новітніх маніпуляцій політичних сил» [2, 164]. Автор цієї безумовно вірної тези Ю. Каганов лише трохи переоцінює аналітичні здібності певної частини населення: воно не «забуває», воно досі просто не усвідомлює, або, можливо, відмовляється усвідомлювати «маніпулятивний характер радянської культури».

Висновки. Внаслідок відчутних економічних труднощів, складнощів початку процесу державотворення, що переживала наша держава наприкінці 80-х – у 90-х рр. минулого століття та відсутності перспективного стратегічного державного мислення, Україна втратила контроль над виробництвом власного популярного культурного продукту та його поширенням. Це стосується кінофільмів, телесеріалів, літературних творів, але, мабуть, найнебезпечнішим, з огляду на ступінь вкоріненості пісенної творчості в свідомості українців, є для майбутнього держави домінування чи переважання в середовищі української аудиторії неукраїнської пісні. Отже, потреба у піснях, які були би популярними і які могли би виконувати згадану об'єднувальну функцію, тобто які би надавалися до аматорського виконання, є надзвичайно гострою.

Цю потребу можна задовольнити насамперед через усвідомлення та подальшу імплементацію на державному рівні статусу пісенної галузі як вкрай важливої для підтримання та розбудови української ідентичності, відтак, такої,

що потребує постійної уваги. Спільні зусилля культурологів, митців, керівників галузі культури, освітян з відродження української популярної пісні та залучення до цього широкого загалу можуть подарувати українському суспільству багато нових чудових пісень, сприяючи у такий спосіб консолідації суспільства нашої держави.

Література

1. Зайцева З. Єднає українців у світі / З. Зайцева // Сторінки пам'яті Володимира Івасюка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ivasyuk.org.ua/articles.php?lang=uk&id=yednaye_ukrayinciv_u_sviti.
2. Каганов Ю.О. Музика як ідеологічний феномен : радянський контекст і українська версія (друга половина XX ст.) / Ю.О. Каганов // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – 2012. – Вип. XXXIII. – С.159-164.
3. Найулюбленішою піснею українців є «Червона рута», а найбільш популярним виконавцем – Софія Ротару // Моя Вінниця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.myvin.com.ua/ua/news/culture/24879.html>.
4. Різник О. Пісня / О. Різник // Нариси української популярної культури. – Київ: УЦКД, 1998. – С. 523-537.
5. Телешман С. Пісня «Марічка» як феномен національної популярної культури // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. – №29. – 2014. – С.399–409.
6. Delaney T. Pop Culture: An Overview / T.Delaney // Philosophy now [On-line resource]. – Access mode: https://philosophynow.org/issues/64/Pop_Culture_An_Overview.

References

1. Zaitseva, Z. (2010). It unites Ukrainians in the world. Pages of Volodymyr Ivasiuk memory. Retrieved from http://www.ivasyuk.org.ua/articles.php?lang=uk&id=yednaye_ukrayinciv_u_sviti [in Ukrainian].
2. Kaganov, Yu. O. (2012). Music as an ideological phenomenon: the Soviet context and Ukrainian version (the second half of XXth c.). Proceedings of the History Department of Zaporizhzhia National university, XXXIII, 159-164 [in Ukrainian].
3. The favourite song of Ukrainians is «Chervona ruta», and the most popular singer – Sofiia Rotaru (2013). My Vinnytsya. Retrieved from <http://www.myvin.com.ua/ua/news/culture/24879.html> [in Ukrainian].
4. Riznyk, O. (1998). Song. Essays on Ukrainian popular culture. O. A.Hrytsenko (Ed.) Kyiv: UTsKD [in Ukrainian].
5. Teleshman, S. (2014). The song «Marichka» as a phenomenon of national popular culture. Humanitarna osvita v tekhnichnykh vyshchyykh navchalnykh zakladakh, 29, 399–409 [in Ukrainian].
6. Delaney, T. (2012) Pop Culture: An Overview. Philosophy now. Retrieved from https://philosophynow.org/issues/64/Pop_Culture_An_Overview [In English].